

Szemadám György

Stamler Lajos Liliomkertje

Stamler Lajos a *Liliomkert* címet adta kiállításának, és saját bevallása, illetve a kiállítás önéletrajzi ihletettséggű magyarázó szövege szerint az ugyanígy nevezett, Káptalantóti határában található szabadpiacra utal ezzel, ahol mindent lehet kapni, házi lekvártól, a régi téglákon és könyveken át, egészen a ruhákig. Mint az alkotóművész írja, számára mindezen vásári forgatag kiegészül a sugárzó táj, a jó fazonok és a szép nők élményével. Stamler fanyar derűvel mesél, abszolút mértékben jellemző rá az élmények és érzések kisebbitése, lefokozása.

Számomra a zsbvásár és ócskapiac hangulatát megidéző *Liliomkert* – mely egyébként valóban rendkívül találó cím – alkotásai mást jelentenek. A pazar látványcsodákról perzsa vagy török világra asszociálhatunk, ahol *Liliomkert* lehetne a címe egy szerelmes versekkel teli kötetnek, amelyet Stamler Lajos illusztrációi díszítenek. Ezeknek a dús ornamentikáknak és arabeszkeknek a dekorativitása az Ezeregyéjszaka meséinek világát idézi. A festményeken elrejtett utalások az alkotó szellemi muníciójának színes, szerteágazó tárházát idézik fel. Kalandozhatunk Hrabal kertjében,

jöllehet Hrabal világa erőteljesebben mutatkozik meg a *Balhé a Kék Cápában* című képen, ahol a kocsmajelenet, mint egy népmese bontakozik ki a szemlélődő előtt – az alkotás sűrűn szövött textúrája egyedi izgalommal telíti a kompozíciót. Gulácsyra utal a Na'Conxypan-i kirakós, ám az

alkotónak ehhez az álomittas, misztikus, rejtélyes világhoz csak, mint csodálónak van köze. A *Táltos* című mű ornamentikája ősi kultúrák organikus jelrendszerének szinkretizmusa. A kiállítás rendezési alapelve is a narratív közlési formát tekintette elsődlegesnek. A *Liliomkert* tájképei Liliput világát idézik, még a vadul vicsorgó állatok is – mint a mesebeli farkas – különös kis lények. Liliomkert világa archaikus mesék forgataga, a festőművész és a pedagógus egyszerre van jelen az alkotások teremtette képzeletbeli síkon. Művészi megfogalmazásában igazán megrendítő, a Liliomkert csodái között alighanem egyedülálló, az imponáló festőiséggel odavetett *Szegény ördögök*. Távoli rokonai a kisplasztikai alkotások, melyek közül a rendkívüli finomsággal megmunkált, több részből összerótt kőszobrok a leginkább szemet gyönyörködtető, elgondolkoztatók.

Stamler Lajos művészetének azonban igazán – már alkati meghatározottsága okán is – a síkba préselt, gazdag ornamentika megjelenítése a sajátja. A tapéta, a bútorhuzat, a szőnyeg, a drapéria mintázatainak dús burjánzásában váratlanul felbukkan egy-egy mintás kancsó, csésze, körte, egy-egy kar, láb, arc részlete, vagy egy valószínűtlen színű női alak, kinek hajzuhataga az ornamenszerekre rímel. És az utánozhatatlan madarak. Az egy kompozícióban

megálmodott stilizált madaras motívumok és az abszolút realiztikusan megjelenített madárkák jelenetei kép a képben technikai bravúrt mutatnak, vagy akár szellemes, hallatlan kreatív arabeszek tekergőznek az *Antik töredékeken*. Az alkotásokon a festék felhordása sohasem steril, hanem pasztózus. Figyeljük csak meg *A bábuk*, táj és csendélet teáskannáinak és cukortartóinak vérbő festőiségét! Egyébként is imponáló az egyik legelemibbnek tartott, éppen ezért igen kevés új élménnyel kecsegtető csendélet-téma a Stamler Lajos által megálmodott kisméretű vásznanon. Bájos, kissé viharvert, megviselt tárgyak, játékosan lángoló színekkel. Látható, hogy az alkotónak szinte érzéki öröme telik a színekben való tobzódásban.

Stamler Lajos mesteri színkezelése egyfajta érzelmi adottság, erre valóban születni kell.

Örvendetes volna, ha a főváros határain túl élő és alkotó művészek munkái országos seregszemléken is bemutathatók lennének. Így egyelőre a mikroközösség öröme a nagyszerű művész kiállítása.

Nagykanizsa, 2013. április 26.
(*Magyar Plakát Ház, 2013. április 26. – május 31.*)